

PODOZRENIE Z OCHORENIA ČLOVEKA NA VTÁČIU CHRÍPKU A(H5N8)

MANUÁL

pre obdobie, kedy nie je potvrdený prenos zo zvierat'a na človeka
ani ďalší interhumánny prenos

2016/2017

1. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O OCHORENÍ NA CHRÍPKU A(H5N8) U ČLOVEKA

1.1 PÔVODCA NÁKAZY

Pôvodcom nákazy pre človeka je vírus vtácej chrípky A(H5N8).

1.2 PODOZRIVÝ Z OCHORENIA

Osoba s klinickými príznakmi chrípky/chrípke podobného ochorenia, telesnou teplotou 38⁰C a viac, kašľom, dýchavicou, bolesťami hrdla alebo konjunktivitídou, ktorá v predchádzajúcich desiatich dňoch pred vznikom prvých príznakov:

- bola v krajine alebo oblasti s výskytom vysoko patogénnej vtácej chrípky u zvierat, kde došlo k priamemu kontaktu s chorou alebo uhynutou hydinou alebo voľne žijúcom vtáctvom,
- mala priamy kontakt s chorým zvierat'om, alebo zvierat'om podozrivým z ochorenia,
- bola v prostredí, kde sa vyskytovali infikované chovy,
- mala kontakt s potvrdeným prípadom vtácej chrípky u človeka.

1.3. DEFINÍCIA PRÍPADU

- Možný prípad:**
Osoba s klinickými príznakmi uvedenými v bode 1.2 a epidemiologickým kontaktom.
- Pravdepodobný prípad:**
Možný prípad s pozitívnym laboratórnym testom RT-PCR na vírus chrípky A(H5) vyšetreným v NRC pre chrípku*
- Potvrdený prípad:**
Pravdepodobný prípad s pozitívnym testom RT-PCR na vírus chrípky A(H5) vyšetreným v NRC pre chrípku a doplneným o subtypizáciu N8 vo Veterinárnom ústave vo Zvolene**.

* Národné referenčné centrum pre chrípku je súčasťou Sieť národných referenčných laboratórií EÚ pre ľudskú chrípku (CNRRL).

** Všetky vzorky z potvrdených prípadov A(H5N8) v NRC pre chrípku a vo Veterinárnom ústave vo Zvolene budú zaslané Spolupracujúcemu centru WHO pre H5 (WHO H5 reference laboratories - National Institute for Medical Research v Londýne alebo Institut Pasteur v Paríži) na definitívne potvrdenie.

1.4 PRAMEŇ PÔVODCU NÁKAZY

Zviera infikované vírusom vtácej chrípky typu A(H5N8).

1.5 SPÔSOB PRENOSU

- priamym kontaktom s chorými, resp. uhynutými zvieratami pri nedodržaní zásad osobnej hygieny,
- vdýchnutím prachu kontaminovaného výlučkami chorých, ev. uhynutých zvierat,
- kontaktom s plochami a povrchmi (napr. škrupina vajec) kontaminovanými výlučkami

chorých zvierat a ich odpadmi.

1.6 MIESTO VSTUPU DO ĽUDSKÉHO ORGANIZMU

Sliznice úst, nosa a očné spojivky.

1.7 RIZIKOVÉ SKUPINY

Ohrozené skupiny obyvateľstva sú:

I. skupina – nízke, ale reálne riziko:

- osoby v úzkom kontakte s infikovanou domácou hydinou (slepieky a kačice) alebo ich výkalmi, ktoré môžu obsahovať vírus A(H5N8),
- deti s pravdepodobnosťou hrania sa s hydinou a menšou pravdepodobnosťou dodržiavania hygienických zásad,
- osoby, ktoré prichádzajú do kontaktu s prameňom nákazy pri výkone svojej práce:
  - zamestnanci v hydinárskom priemysle a v živočíšnej výrobe, ktorí prichádzajú do kontaktu so živou, uhynutou alebo utratenou hydinou a surovým hydinovým mäsom,
  - veterinári lekári zabezpečujúci starostlivosť v chovoch hydiny, či iných hospodárskych zvierat, alebo vykonávajúci preventívne opatrenia na zabránenie vzniku a šíreniu vtáčej chrípky v ohnisku nákazy,
  - chovatelia vtáctva a poľovníci,
  - zdravotnícki pracovníci zabezpečujúci protiepidemické opatrenia v ohniskách nákazy,
- osoby cestujúce do oblastí a prichádzajúce z oblastí s výskytom vtáčej chrípky, ktoré boli v kontakte s hydinou a vtákmi podozrivými z nákazy na vtáčiu chrípku.

II. skupina – teoretické riziko

- všetky osoby pracujúce na hydinových farmách,
- osoby (likvidátori) zabezpečujúce opatrenia v boji proti šíreniu ochorenia medzi vtákmi,
- osoby v úzkom kontakte s divými vtákmi, napr. ornitológovia a poľovníci,
- osoby manipulujúce so splaškami.

1.8 INKUBAČNÝ ČAS

V priemere 7 dní, maximálne 10 dní.

2. ÚSTAVNÉ ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIE - Infekčné oddelenie/klinika RÚVZ V SÍDLE KRAJA

ÚSTAVNÉ ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIE Infekčné oddelenie/klinika	RÚVZ V SÍDLE KRAJA
Žilinský kraj	
UNM Klinika infektológie a cestovnej medicíny Kollarova 2, 036 01 Martin tel: 043/4203707, 043/4203712	RÚVZ so sídlom v Žiline V. Spanyola 27, 011 71 Žilina tel.: 041/723 38 43

2.1 Postup všeobecného lekára pri podozrení na ochorenie vtáčou chrípkou u osoby podozrivej z nákazy a osoby podozrivej z ochorenia

a) ohnisko chrípky u domácej hydiny, v profesionálnom chove alebo priamy kontakt s voľne žijúcim divým vtáctvom

- podozrivý z nákazy:
  - sledovať svoj zdravotný stav 10 dní
  - merať si 2x denne telesnú teplotu

- kontaktovať lekára v prípade objavenia sa príznakov chrípky/chrípke podobného ochorenia
- **podozrivý z ochorenia:** spĺňa kritéria uvedené v bode 1.2:
  - izolovať (podľa zdravotného stavu) doma alebo v zdravotníckom zariadení
  - odobrať nasofaryngeálny výter do kultivačného média na dôkaz vírusu humánnej a vtácej chrípky
  - odobrať 2 vzorky krvi (akútna a rekonvalescentná fáza - vid'. 3.1. Návod na odber biologického materiálu) na sérologické vyšetrenie
  - ďalej postupovať podľa výsledkov laboratórnych vyšetrení
  - individuálne zvážiť profylaxiu antivirotikami podľa odhadu miestneho rizika a klinického stavu

b) ohnisko s potvrdeným humánnym prípadom vtácej chrípky

- **podozrivý z nákazy:**
  - nariadiť zvýšený zdravotný dozor
  - izolovať doma 10 dní
  - merať si 2x denne telesnú teplotu
  - individuálne zvážiť profylaxiu antivirotikami podľa odhadu miestneho rizika
  - kontaktovať ihneď lekára v prípade objavenia sa príznakov chrípky/chrípke podobného ochorenia.

2.2 Regionálne úrady verejného zdravotníctva so sídlom v SR - kontakty

RÚVZ	Adresa RÚVZ	Odbor epidemiológie
RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne	Nemocničná 12 026 01 Dolný Kubín tel.: 043/5864 806 e-mail: ruvzdk@uvzs.sk	MUDr. Katarína Ranostajová tel.: 043/ 5504 825, 0908 460 521 e-mail: dk.epd@uvzs.sk

3. REGIONÁLNA VETERINÁRNA A POTRAVINOVÁ SPRÁVA - KONTAKTY

Regionálna veterinárna a potravinová správa	Adresa	Kontakt
RVPS Dolný Kubín	Pelhřimovská 2055/7, 026 01 Dolný Kubín	tel.: 043 5864935, Sekretariat.DK@svps.sk

4. INFORMÁCIA PRE OSOBU, KTORÁ BOLA V ÚZKOM KONTAKTE S HYDINOU ALEBO VTÁKOM CHORÝM ALEBO PODOZRIVÝM Z OCHORENIA NA VTÁČIU CHRÍPKU A(H5N8)

V rokoch 2016 a 2017 bol vo viacerých krajinách Európy evidovaný výskyt ochorení u hydiny a vtákov spôsobených vysokopatogénnym vírusom vtácej chrípky A(H5N8). Na Slovensku bolo toto ochorenie prvýkrát potvrdené v decembri 2016 v domácom chove hydiny. Postupne sú evidované viaceré ohniská vtácej chrípky A(H5N8) - voľne žijúce vtáky, chovy hydiny, vtáky chované v zajatí.

Pôvodca vtácej chrípky môže potenciálne vyvolať aj ochorenia človeka. V minulosti boli zaznamenané napríklad ochorenia človeka vyvolané vírusom A(H5N1). **Ochorenie človeka vyvolané vírusom vtácej chrípky A(H5N8), ktorý v súčasnosti cirkuluje medzi vtáctvom v Európe, doteraz nebolo zaznamenané.** Napriek tomu nie je vylúčená možná hrozba prenosu nákazy na človeka. Z uvedeného dôvodu je nutné prísne dodržiavať opatrenia na minimalizáciu tohto rizika.

Osoby, ktoré prišli do priameho kontaktu s chorým alebo uhynutým vtáctvom musia:

- sledovať svoj zdravotný stav,

- merať si 2x denne telesnú teplotu po dobu 10 dní od posledného priameho kontaktu s chorým alebo uhynutým vtákom,
- v prípade objavenia sa príznakov chrípky/chrípke podobného ochorenia bezodkladne navštíviť svojho ošetrojúceho lekára.

S najväčšou pravdepodobnosťou pôjde o ochorenie vyvolané iným subtypom chrípky (sezónna chrípka vyvolaná vírusom cirkulujúcim aktuálne v populácii). Medzi typické príznaky chrípky patrí náhly vzostup teploty, bolesti kĺbov, svalov, zápal spojiviek, postupne sa môžu pridružiť respiračné príznaky (kašeľ, nádcha). V prípade objavenia sa príznakov chrípky/chrípke podobného ochorenia je nevyhnutné navštíviť ošetrojúceho lekára. Potrebné je realizovať laboratórne vyšetrenie vzorky biologického materiálu od chorého (výter z nosa, hrdla).

Bližšie informácie o výskyte vtácej chrípky a opatreniach sú dostupné na webových stránkach: www.uvzsr.sk, www.svps.sk.

5. VTÁČIA CHRÍPKA A(H5N8) - INFORMÁCIA PRE OBYVATELSTVO

V rokoch 2016 a 2017 bol vo viacerých krajinách Európy evidovaný výskyt ochorení u hydiny a vtákov spôsobených vysokopatogénnym vírusom vtácej chrípky A(H5N8). Na Slovensku bolo toto ochorenie prvýkrát potvrdené v decembri 2016 v domácom chove hydiny. Postupne sú evidované viaceré ohniská vtácej chrípky A(H5N8) - voľne žijúce vtáky, chovy hydiny, vtáky chované v zajatí.

Pôvodca vtácej chrípky môže potenciálne vyvolať aj ochorenia človeka. V minulosti boli zaznamenané napríklad ochorenia človeka vyvolané vírusom A(H5N1). **Ochorenie človeka vyvolané vírusom vtácej chrípky A(H5N8), ktorý v súčasnosti cirkuluje medzi vtáctvom v Európe, doteraz nebolo zaznamenané.** Napriek tomu nie je vylúčená možná hrozba prenosu nákazy na človeka. Z uvedeného dôvodu je nutné prísne dodržiavať opatrenia na minimalizáciu tohto rizika.

V prípade, že spozorujete choré alebo uhynuté vtáctvo, je nutné:

- vyvarovať sa akéhokoľvek kontaktu s uhynutým vtáctvom,
- čo najskôr o tejto skutočnosti informovať príslušnú regionálnu veterinárnu a potravinovú správu,
- ak z nejakého dôvodu nie je možné sa vyhnúť manipulácii, je nevyhnutné používať osobné ochranné pomôcky tak, aby bolo zabránené vírusu dostať sa na nechránenú pokožku alebo sliznice (ochranné rukavice, tvárová maska, okuliare, ochranný plášť, nepremokavá obuv).

Pri chove domácej hydiny je potrebné dodržiavať:

- zásady osobnej hygieny, dôkladné umývanie rúk,
- v prípade pozorovania zmeneného chovania hydiny okamžite informovať štátnu veterinárnu a potravinovú správu.

Osoby, ktoré prišli do priameho kontaktu s chorým alebo uhynutým vtáctvom, musia:

- sledovať svoj zdravotný stav,
- merať si 2x denne telesnú teplotu po dobu 10 dní od posledného priameho kontaktu s chorým vtákom,
- v prípade vzniku príznakov chrípky/chrípke podobného ochorenia bezodkladne kontaktovať ošetrojúceho lekára.

S najväčšou pravdepodobnosťou pôjde o ochorenie vyvolané iným subtypom chrípky (sezónna chrípka vyvolaná vírusom cirkulujúcim aktuálne v populácii). Medzi typické príznaky chrípky patrí náhly vzostup teploty, bolesti kĺbov, svalov, zápal spojiviek, postupne sa môžu pridružiť respiračné príznaky (kašeľ, nádcha). V prípade objavenia sa príznakov chrípky/chrípke podobného ochorenia je nevyhnutné navštíviť ošetrojúceho lekára. Potrebné

je realizovať laboratórne vyšetrenie vzorky biologického materiálu od chorého (výter z nosa, hrdla).

Bližšie informácie o výskyte vtácej chrípky a opatreniach nájdete na webových stránkach: www.uvzsr.sk, www.svps.sk.

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

- EU - Európska únia
- RÚVZ - regionálny úrad verejného zdravotníctva
- WHO - Svetová zdravotnícka organizácia
- RVPS - regionálna veterinárna a potravinová správa